

Kohtuasi C-157/23**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

13. märts 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

6. märts 2023

Kassaator:

Ford Italia SpA

Vastustajad kassatsioonimenetluses:

ZP

Stracciari SpA

Põhikohtuasja ese

Kassatsioonkaebus apellatsioonikohtu otsuse peale, millega tunnistati defektse turvapadjaga auto tarnijaks oleva hageja lepinguvälist vastutust ja mõisteti temalt välja hüvitis kahju eest, mis tekkis sellest sõiduki ostjale, kuna hageja jättis sõiduki tootja kohtusse kaebamata. Tootja tuvastamise kohustusest lähtudes, mis lasub tarnijal, kes soovib vabaneda tootjavastutusest defektse toote eest, on apellatsioonikohus tarbija parema kaitse huvides näinud ette märgitud tootja kutsumise kohtusse, seades tarnija väljajätmise tingimuseks tootja menetluse astumise.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Direktiivi 85/374/EMÜ artikli 3 tõlgendamine ELTL artikli 267 alusel.

Eelotsuse küsimus

Kas direktiivi 85/374/EMÜ artikliga 3 [lõige 1] on kooskõlas – ja kui ei, siis miks ei ole – tõlgendus, mis laiendab tootja vastutust tarnijale isegi siis, kui viimane ei ole füüsiliselt kinnitanud kaubale oma nime, kaubamärki või muud eristavat tähist, üksnes seetõttu, et tarnija nimi, kaubamärk või muu eristav tähis on täielikult või osaliselt identne tootja nimega, kaubamärgiga või muu eristava tähisega?

Viidatud Euroopa Liidu õiguse sätted

Nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiiv 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (edaspidi „direktiiv“): artikkel 3 ning ka 4 ja 5.

Viidatud riigisisese õiguse sätted

Vabariigi presidendi 24. mai 1988. aasta dekreet nr 224 – Direktiivi (85/374/EMÜ) rakendamine vastavalt 16. aprilli 1987. aasta seaduse nr 183 artiklile 15 (edaspidi „dekreet“):

artikkel 3 „Tootja“: 1. Tootja on valmistoote valmistaja, ühe koostisosa valmistaja või tooraine tootja. [...] 3. Tootjaks loetakse ka isik, kes tootel või pakendil oma nime, kaubamärki või muud selgesti eristatavat tunnust kasutades esineb selle tootjana.

artikkel 4 „Tarnija vastutus“: 1. Kui tootjat ei ole tuvastatud, kannab sama vastutust tarnija, kes on toodet äritegevuse käigus turustanud, kui ta ei ole kolme kuu jooksul pärast taotluse saamist kahjukannatajale teinud teatavaks tootja või teda tootega varustanud isiku identiteeti ja elukohta. [...] 5. Tootja või endise tarnijana märgitud kolmanda isiku võib tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 106 kohaselt kohtusse kutsuda ja kostjaks oleva tarnija võib menetlusest vabastada, kui märgitud isik ilmub kohale ja ei vaidlusta asjaolu. Lõikes 3 sätestatud olukorras võib kostja taotleda, et hageja hüvitaks talle kohtusse kutsumisega kaasnevad kulud.

Asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 ZP esitas Tribunale di Bolognale (Bologna esimese astme kohus) hagi äriühingu Stracciari SpA kui oma sõiduki Ford Mondeo Ghia müüja ja Ford Italia SpA kui tootja vastu, nõudes hüvitist kahju eest, mis talle tekkis liiklusõnnetuses, kus sõiduki turvapadi ei toimunud.
- 2 Kohtuistungil eitas Ford Italia, et ta oli tootja, märkides, et tootja oli tema tööstuskontserni kuuluva Ford Werke Aktiengesellschaft'i, nagu nähtub müügiarvest. Samuti märkis ta, et ta ei vastuta toote väidetava puuduse eest, kuna

tarnija ei ole vastutav, kui tootja on tuvastatud ja tema identiteet on tarbijale avalikustatud, nagu seda on käesoleval juhul.

- 3 Kohus rahuldab taotluse. Ford Italia esitas apellatsioonkaebuse, mille Corte d'appello di Bologna (Bologna apellatsioonikohus) jättis rahuldamata põhjendusega, et „tema positsioon on võrdväärne kohtusse kutsumata tootja omaga“. Nagu esimese astme kohus, tõlgendas tegelikult ka apellatsioonikohus osutatud õigusakte (dekreeedi artikkel 4) tarbija suurema kaitse huvides nii, et selleks, et tarnijat menetlusest kõrvale jätta, ei ole ta kohustatud mitte ainult esitama tootja identifitseerimiseks andmed, vaid ta peab korraldama ka tema kaasamise menetluse.
- 4 Ford Italia esitas kassatsioonkaebuse.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 5 Kõigepealt väidab kassaator, tuginedes mõnele kassatsioonikohtu otsusele ja direktiivi artikli 3 lõikele 3, et vaidlustatud kohtuotsuse aluseks oleva dekreeedi artikli 4 tõlgendus on väär ja et artiklit 4 ei tohiks ka käesolevas asjas kohaldada, kuna tootja on kindlaks tehtud. Juhul, kui kassatsioonikohus leiab, et apellatsioonikohtu pakutud tõlgendus on veenev, palub ta igal juhul esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimus, et kontrollida selle vastavust direktiivi sätetele, mida on artikliga 4 üle võetud.
- 6 Ford Italia ei ole enda sõnul vastutav seega ka dekreeedi artikli 3 lõike 3 alusel, mille kohaselt tootja vastutus laieneb samuti tarnijale, kes kasutab tootel või selle pakendil oma nime, kaubamärki või muud selgesti eristatavat tunnust.
- 7 Artikli 3 lõige 3 karistaks selle laiendusega tegelikult ainult tarnijat, kes esitleb end tootjana, st seda, kes konkreetse tegevusega lisab enda huvides (reklaami-, äri- või muudel põhjustel) teatud kaubamärgile omaenda märgistuse, takistades sellega tarbijal tootja kindlat eristamist. Seevastu kassaator, kes jagab küll tootjaga nimes sisalduvat elementi FORD, ei ole võtnud meetmeid, et *paigutada* tootele tarbijaid segadusse ajavat elementi. Lisaks on apellatsioonikohus kassaatori vastutuse tuvastamisel tuginenud üksnes dekreeedi artiklile 4.
- 8 Kassaator on teadlik, et kassatsioonikohus on siiski hiljuti andnud dekreeedi artikli 3 lõiget 3 tema omast erinevalt tõlgendava otsuse kohtuasjas, mis käsitles seotud küsimust, mis puudutas kahju hüvitamist puudustega toodete eest, milles Ford Italia ise tegutses turustajana. Selles kohtuotsuses kinnitas kassatsioonikohus võrdväärset vastutust niisugustel juhtudel, kui tarbija jaoks on tegemist kas täieliku või valdava objektiivse kokkulangevusega nende eristatavate tähiste vahel, mille alt ühelt poolt tootja ja teiselt poolt turustaja/tarnija/importija toodet turustavad.
- 9 Seega, juhul, kui kassatsioonikohus peaks võtma vastu kõnealuse sätte sellise laiema tõlgenduse, palub hageja esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimus

direktiivi artikli 3 lõike 1 tõlgendamise kohta, mis on üle võetud dekreeedi artikli 3 lõikega 3.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühikokkuvõte

- 10 Kassatsioonikohus otsustas, et apellatsioonikohtu pakutud tõlgendus dekreeedi artikli 4 kohta on ekslik, ning leidis, et käesolev kohtuasi kuulub dekreeedi artikli 3 kohaldamisalasse. Siiski on tema jaoks ebaselge, milline on selles lõikes 3 sisalduva väljendi „kasutab tootel oma nime“ täpne ulatus, st kas a) see viitab üksnes eristatava tunnuse füüsilisele kinnitamisele tootele, mida teeb isik, kes ei ole tootja, sooviga kasutada tootjaga seotud mitmetimõistetavust, või b) hõlmab ka tunnuste lihtsat ja tahtmatut kokkulangemist oma identifitseerimisandmetes, nagu kassaatori puhul eristatava tunnuse FORD esinemine.
- 11 Kassatsioonikohus peab tarbijakaitse seisukohalt vastuvõetavaks ulatuslikumat tõlgendust b); sama kohus peab aga ka kassaatori poolt pakutud kitsamat tõlgendust a) vastuvõetavaks, pidades silmas asjaomaste poolte huvide tasakaalustamist. Sätte tekst, mis kordab täpselt direktiivi artikli 3 lõiget 1, lubab mõlemat tõlgendust.
- 12 Küsimus on põhikohtuasjas asjakohane, sest kui laiem tõlgendus on õige, oleks kassatsioonkaebus põhjendamatu, vastupidisel juhul tuleks kassatsioonkaebus aga rahuldada.